

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 13.

V Ljubljani, v soboto 30. marca 1901.

Letnik VI.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrto leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oglasila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od ure 3—6 p.p. — Oglasila se računajo po navadni ceni.

Krščanska podlaga in liberalno stališče.

Ko se je osnoval hrvatsko-slovenski klub, je izjavil, da bo deloval na krščanski podlagi. V 64. števil. „Slov. Naroda“ pa izjavlja poslanec dr. Tavčar v imenu svojih liberalnih tovarišev tole: „Če se hoče, da se hrvatsko-slovenski klub ohrani, potem morajo vse v njem združene stranke računati z načelnim stališčem slovenskih naprednih poslancev“. — „Poslanci slovenske napredne stranke so vstopili v ta klub s pogojem, da jim ni treba zatajevati svojih načel.“

Hrvatsko-slovenski klub je torej ves na krščanski podlagi, a ta „podlaga“ mora nositi še liberalno „stališče“ za dr. Tavčarja in njegove sodruge. Povemo odkrito, da nam je to „liberalno stališče“ s „krščansko podlago“ zastavica, ki jo je težko rešiti.

Ker je Kristus samo eden, je tudi krščanstvo samo eno pravo, namreč tisto, ki je uči katoliška cerkev. Ker je Kristus „idem heri et hodie, idem et in saecula“, je tudi krščanstvo nespremenljivo, eno in isto in saecula. Krščanstvo je katoliška dogmatika in katoliška morala. Če smemo torej izjavo hrvatsko-slovenskega kluba smatrati za resno, je njegova podlaga katoliška dogmatika in katoliška morala. Ko so torej poslanci tega kluba izjavili, da hočejo delovati na krščanski podlagi, so s tem izjavili, da se hočejo v svojem delovanju brezpogojno klanjati načelom dogmatike in morale katoliške cerkve.

Sedaj pa nam pride dr. Tavčar in nam zatrjuje, da mu ni treba zatajiti svojih načel v hrvatsko-slovenskem klubu. Njegova načela so liberalna, in ta liberalna načela so v ostrem nasprotju z dogmatiko in mo-

rilo katoliške cerkve. Zato je liberalno stališče na krščanski podlagi nezmisel. Kakor je nemogoče, da bi bila ista stvar ob enem gorka in mrzla, tako je nemogoče, da bi imeli poslanci istega kluba ob enem krščansko podlago in liberalno stališče. Dokler ima torej hrvatsko-slovenski klub slovenske liberalce v svoji sredi, toliko časa naj molči o svojem krščanstvu. Ima pa nekaj pomena „liberalno stališče na krščanski podlagi“. Krščanski poslanci, med njimi celo katoliški duhovniki, so tista rodovitna tla, na katerih se ošabno razrašča kranjska liberalna delegacija in srka iz nje življenjsko moč, kakor srkajo rastline zajedalke svojo hrano iz družih rastlin, v katere so se zajedle. Hrvatski poslanci so sprejeli v svojo sredo moč, ki so sovražniki katoličanstva; sicer taje to svoje sovrašтво, toda je dokazano z dokazi, ki jih mora sprejeti vsak pameten človek, posebno pa teolog, katoliški duhovnik. Sprejeli so v svojo sredo moč, katere je s tisoči glasov pri volitvah obsodil slovenski narod, moč, ki jih je volila veri in cerkvi katoliški sovražna stranka, stranka, ki je v najožji zvezi z Nemci, najhujšimi sovražniki slovenskega rodu. Sprejeli so v svojo sredo moč, ki še nikdar niso pokazali, da jim je kaj za blagor narodov, ampak so s slepo strastjo pobijali in še pobijajo vse, kar so zvesti narodovi sinovi s premnogim trudom storili za svoj revni narod. Liberalno stališče kranjske državnozbornske delegacije torej res stoji na krščanski podlagi, ker to stališče podpirajo katoliški duhovniki.

Tako so postali hrvatski poslanci zavezniki kranjskih liberalcev v boji zoper katoliški slovenski narod. In če ti poslanci ne odgovore javno na izjavo dr. Tavčarjevo, „da ostane (liberalna) stranka doma ne le zvesta svojim načelom, temveč, da ostane napram slovenskemu klerikalstvu slej kakor prej v bojni poziciji“ —

če ne odgovore na to izjavo odločno s tem, da odklonijo vsako zvezo s kranjskimi liberalci, bo to jasen dokaz slovenskemu svetu, da so i oni ponižno vклонili svoj vrat v jarem slovenskega liberalizma.

Toda dolgo ne bo trajala ta zveza. Tudi hrvatski narod se probuja iz spanja, tudi tam vedno bolj prihaja do veljave resnica, da ne tvori naroda tako imenovana inteligenca, ampak množica ljudstva. Tudi na Hrvatskem so začeli uvidevati, da je najboljši varuh narodnosti sv. vera, in da bi v tej lepi kraljevini nikdar ne gospodaril ošabni Madžar, ko bi se hrvatska inteligenca ne bila odtujila katoliški cerkvi. Kjer ni vere, tam tudi ni ljubezni do domovine! Veri kristijan ne bo nikdar postal izdajica svojega naroda. Dolgo je spala Hrvatska, toda že se je začelo daniti. Vstajajo ji zvesti sinovi, ki ne iščejo ne slave ne denarja, ki se ne boje ničesar, ki so celo svoje življenje posvetili ljubljemu narodu svojemu. In Slovenec in Hrvat si bosta v bratski ljubezni podala roko in šla združena v boj „za krst častni in slobodu zlatnu“. Da, le v znamenju sv. križa je zagotovljena zmaga in „sloboda zlatna“ milima bratskima narodoma. In kdor je sovražnik sv. križa, kdor hoče stati na liberalnem stališču, je tako tvoj sovražnik, narod hrvatski, kakor naš. Zato so le tisti pravi zastopniki hrvatskega in slovenskega naroda, ki stoje brezpogojno na krščanski podlagi.

Znana je pripovedka o možu, ki je stal visoko na drevesu na veji in prav tisto vejo sekal z ostro sekuro, na kateri je stal. Ta mož je dr. Tavčar s svojim liberalnim stališčem na krščanski podlagi.

Kdor ima še kaj razsodnosti, ve sedaj, kaj je hrvatsko-slovenski klub v državnem zboru. Videant consules!

Brat Makarij.

(Iz češkega poslovenil V. P.—s.)
(Konec)

Vsedši se, je odprla počasno Mendelssohnove dvoglasne pesmi. Obračala je list za listom; ob-stala je še-le pri peti številki: „Volkslied“ (narodna pesem). „Torej, ako vam je všeč, gospod Kos“, je čenčala „pa zapojva tistole. Jaz prvi glas, vi pa drugi. Ali hočete vi prvi peti?“

„Kakor vam je drago, gospodična.“

„Pela bom torej prvi glas.“

Zaigrala je predigro, in sta začela:

„O säh' ich auf der Haide dort im Sturme Dich,
mit meinem Mantel vor dem Sturm beschützt ich Dich!“ itd.

Leontina je pela s škripavim glasom kakor gosli za štiri goldinarje; Martinov glas se je pa glasil polno in čvrsto. Pel je sicer vselej navdušeno; tisto lepo pesem je pa posebno zamakneno pel! Lica so mu žarela, oči so se svetile, — obraz se je razcvetel radi navdušenosti. Leontina ga je pogledala z vablјivim očesom in ko sta skončala, šepetala je koketno: „Izvrstno! Vašemu glasu se mora res vsak čuditi! Kdo bi mislil, da ste si ga pri minoritih tako izobrazili!“ pri-dejala je šaljivo.

Martina je zopet rudečica oblila, in pobesil je oči.

„No, no, to je bila le šala. Od danes naprej bova pa vsak dan pela, kaj ne?“ In pri tem ga je pogledala tako čudno, da je Martinu v grlu

kar suho postalo. — Nič ni odgovoril — samo prikimal je — — —

Od tega časa je bil Martin kar ves spre-menjen. Velike oči Leontinine gledale so ga ne-prenahoma, povsod, vselej in od vseh strani. Bilo mu je, kakor da bi plavala gospodična vedno pred njim, nevidna kakor angelj varuh, nevidna — razun teh očí. — Te črne očí! Sve-tile so se mu noč in dan — da tudi iz praznega zraka so nanj gledale — čuda, da ni znorel. Posmehljive besede o minoritskem kosilu so mu donele v ušesih; pa začelo se mu je dozdevati, da ima Leontina popolnoma prav. Sramoval se je zaradi svoje preteklosti, zaradi brata Makarija. Sklenil je torej, da mora postati čisto drug človek — po svojem mnenju — seveda boljši.

Odkar je doktorjevemu sinu pomagal pri učenju je bil zelo spoštovan. Iz vseh strani so mu ponujali poduke. Martin je razun Arturja le enega še podučeval in služil mesečnih 6 gld. Naročil si je novo obleko in hodil nališpan kakor gospod. Svojega dobrotnika Makarija je obiskoval prav redko in če ga je že obiskal, se ni dolgo mudil pri njem. Izgovarjal se je, da se mu mudi.

Dobri brat je verjel in ga tolažil: „Le po-trpi, ljubi Martin, vse ima svoj čas — tudi učenje. Molim za te, da bi ti dodelil Bog svete potrpežljivosti.“

Kmalu je prenehal Martin obiskovati brata popolnoma. Dobremu bratu je bilo dolg čas po

dijaku; ni vedel, zakaj ga več ne obiskuje. — Konečno ga je jelo skrbeti, če bi bil morda Martin bolan. Nekega popoldneva si je pa po-sadil star, nizek cilinder s široko streho na glavo, prijel je za debelo palico s koščeno glavico in se je napotil za Martinom.

Korakal je počasi, kakor pri procesiji, korak za korakom: palica, desna, leva noga, palica, desna, leva noga itd. Med tem je pozdravljaj na vse strani, odkrivajoč se in globoko se pri-klanjajoč.

Prišedši na glaven trg, zagledal je pred bukvarno kupico študentov.

Uprl je vānjo oči in spoznal med njimi Martina. Nameril je tja.

„Ti, Kos, poglej no, tvoj oskrbnik gre sem,“ smejal se je Artur.

Martin se je ozrl, zagledal Makarija in kar obledel. — „Pojdimo proč, da bi me ne dobil.“

Hitro so odhajali; brat jim je pa mahal s palico, da naj počakajo.

„Počakajmo“, opomnil je jeden izmed di-jakov, „zakaj bi se mu umikali? Kdo vé, kaj hoče Kosu?“

„Da“, omenil je zopet tretji, „star človek je in Martinov dobrotnik.“

Martinga je ježno pogledal, ter dejal: „Prosim te, kakošen dobrotnik?“

V tem hipu je pa že stal brat Makarij pri njih, snemajoč klobuk do tal. „Dober dan, mladi

„Gorenjcu“ v odgovor.

V 11. številu „Slov. Lista“ sem natanko pojasnil odlok dež. vlade glede vodne naprave na Jami, ravno tako stališče, kakeršnega proti tej napravi zavzema občina Kranjskega mesta. Anonimnemu piscu pa to ne zadostuje. Ker se mu v zadnjem njegovem članku, ki ga je posvetil mojemu podjetju, ni posrečilo prepričati ljudi, da je po odloku dež. vlade ves moj projekt pokopan, lotil se ga je na drugem koncu ter trdi, da bom koncesijo prodal „kakemu čifutskemu konsorciju“ in da bom imel pri celem podjetju „malo, skoro gotovo pa prav čisto nič besede“. To podlo sumničenje zavračam z vso odločnostjo; ker če bi hotel koncesijo prodati, imam že sedaj kupcev za njo v domovini in bi mi torej ne bilo treba čakati „čifutskih konsorcijev“. Toda moje podjetje ni na prodaj. Koliko bom imel jaz pri njem govoriti, bode pokazala bodočnost. Da za tako podjetje nimam dosti denarja, naj dopisnika nikar ne skrbi, ker za realna podjetja se denar vedno dobi. Ako pa se o svoji zasebni zadevi razgovarjam z obrtniki, s tem še nikakor ne slepim občinstva, ker naravno je, da bo marsikateri obrtnik dobil lep zaslužek, ko se podjetje izvrši. — Zato pa, da bi boljša mesta, za ktere je treba strokovne izobrazbe, dobili deloma tujci, nisem odgovoren jaz, temveč oni faktorji, kateri zadržujejo ustanovitev strokovnih šol v naši domovini.

Trgovce plaši ta anonimni pisec s konsumnimi društvi, kar znači, da jih čisto nič ne pozna. S temi še žid ne more konkurirati, kako pa naj konsumna društva! — Slednjič pa bi se dopisnik še sprijaznil z mojim podjetjem, ko bi se ne bližale občinske volitve. Iz tega stališča je navajen vse presojeti, toraj tudi to. Vtika se v moje podjetje, akoravno prizna, da je to moja zasebna zadeva. Da bi pa vsaj navidezno dokazal, da ima pravico do tega, pravi, da jaz s svojo napravo agitiram za prihodnje obč. volitve. Mislim, da se ne more vsak moj razgovor v tej zadevi smatrati za agitacijo. Ne morem pa nič zato, če se mestjani vedno bolj ogrevajo za moj projekt in obsojajo postopanje občinskega odbora nasproti istemu. Občinski odbor sedaj zagovarja dopisnik v „Gorenjcu“. — Kdo pa ga je v to pooblastil? Če je odbor tako pravilno postopal, zakaj se pa sam ne oglasi, marveč to prepusti piscu, kteremu se niti ne zdi vredno, razpostaviti zanj svoje ime. Pravi, da je občina morala varovati Gaštev. Ker vam je ta tako k srcu prirastel, skrbite rajši, da ga priklopite h kranjski občini, da ne bo za slučaj, če se na njem kaj zgradi, pobirala doklad občina Stražišče. To bi bilo bolj umestno, kakor pa „ugovarjati“ mojemu podjetju, proti kateremu se je izrekel samo od nje najeti izvedenec, med tem ko so ga vsi drugi odobrili. Odškodnine občina od mene

ni nikdar zahtevala, vendar sem jo v slučaju, da bi bila po meni oškodovana, vedno pripravljen dati. Iz ravnanja občinskega zastopa v tej zadevi smem pač opravičeno sklepati, da je isti šel zoper moj projekt v boj le kot pomožna četa mojih nasprotnikov, ki hočejo iz različnih sebičnih nagibov izvršitev te naprave na vsak način preprečiti. Toda vse to početje ne omaje mojega prepričanja, da po tej napravi občina ne bo oškodovana, ampak bo le nji v korist, če se v njeni bližini oživi kako podjetje. Pa tudi za Gaštev kot tak se vam ni bati, ker iz odloka dež. vlade nikakor ne sledi, da bi bil vsled moje naprave prepravljen. Toliko v pojasnilo kranjskemu meščanstvu. Na anonimne dopise pa več ne bom odgovarjal.

Tomo Pavšlar.

Izvirni dopisi.

Od Idrije, 16. sušca. („Jednakopravnost“ se je rodila). Pa se je narodil, recte: narodila rešiteljica socijalnemu vprašanju. Učene glave se poté motreč razne probleme socijalnega, svetovno eminentnega vprašanja. Množica knjig rešujoč socijalno uganjko že preplavlja svet. Tisoči raznih društev se združujejo, da bi mogli odpomoči pogrezujočemu se človeštvu vsled socijalne bede. Parlamenti delajo do krvavih žuljev v tem smislu. Na podlagi, jedino mogoči podlagi krščansko-katoliških resnic, po jasno izrečenem programu deseterih božjih zapovedij ter duhovnih in telesnih dobrih del usmiljenja vsi ti namreč nočejo reševati socijalnega vprašanja; sami hočejo iznajti kaj temeljitejšega in menda — skoro gotovo — da, našel se je odpomoček: In ti, mesto Idrijsko, nikakor nisi najmanjše med mesti Judov(sk)imi. Glej iz tebe je rojena rešiteljica svetovnega vprašanja, vprašanja socijalnega!

Predno stopimo do zibelke tega deteta, zdi se nam kaj umestno tajno povedati, da se je stvarica rodila že začetkom dnij 20. stoletja, pa ni zvedela javnost o tem nič zato ne tako dolgo, ker se je novorojenčica skrivala krstu. Čuli smo namreč že čestokrat, da gospoda pri svojih otrocih dolgo odlašajo s krstom, bajé zato, da so otroci tem bistrumnejši in inteligentnejši, čim dalje se odlašajo s krstom. Ne bi bilo napačno to ravnanje, če bi bilo res na tem kaj. Pa se zgodi, da se tudi pri gospodi dobe „butelni“ kakor pri kmetih. A z Idrijsko rešiteljico se je odlašalo petkrat štirinajst dnij, da se je proglasilo njeno gore gugajoče, ozračje stresujoče, človeštvo mameče ime, ime JEDNAKOPRAVNOST.

Zdaj pa le pristopimo in si oglejmo to presrečno detece in nje prvo oblačilce, načelo in namen itd. „Naš list je glasilo političkega društva Jednakopravnost“ v Idriji in bo torej deloval po njegovih pravilih „za narodni, stanovski, gmojni

in duševni napredek zlasti delavskega in kmetkega stanu.“ Njegovo načelo bo: „jednakost, bratstvo, svoboda na narodni in socijalni podlagi.“

Oh dete, dete, kaka modrost! Svet strmi, prisluškuj! — Ali si že čul tako vzvišene besede, kot so te? — Da, v istini se je nekaj „profitiralo“ z odlašanjem krsta. V resnici se čudimo in se maječ z glavo povprašujemo: Kaj bo še iz tega deteta?

Oh ne, ne preveč radovedevati: Kaj bo iz tega deteta? Najprvo to, kar iz vsacega; — ple-nice bode treba najprej prati. — Oh radovedni pastirci idrijskih pašnikov in zvedave mamice saj veste iz domače zibelke: Kjer je največ krika in veka, tam je največ „farbe“

Oj nežna devojka Jednakopravnost, ti si tedaj poklicana, da boš delovala za vzvišeni narodni napredek. Prav dete, prav! — Za stanovski in gmojni napredek — pst! Tukaj mi moraš pa bolj jasno povedati in odgovoriti na vprašanje: Za kterege stanu napredek? ha — ? Zadaž na srajčki se ti bere, da le za svoje rednike in stričke in mamce in tetke: Ivane, Jožefke, Tinčete, Tončete, Hanike, Fanike . . . To jih je vseh, pa še vsi zobljejo iz jednih jaslí: Iz žuljavih dlani pobirajo za zboljšanje svojega gmojnega stanja denar . . . o denar . . . Vsi ti so še samo en stan.

Glejte no krito, pa se že nekaj togoti. Pravi, da bode „radikalno“. Prav imaš; malo še počakaj, da se ti udki okrepe in da ti ne bode treba več okroglice, bele posodice donašati k posteljci, potem pa kar metlo v roko in ven, ven z vso nesnago iz Idrije. Naj jo odnese Nikava tje v dežele Žulajev in Garibaldijev, tje, kjer se tebi srajčke šivajo. Tako je prav!

Pa si še hudo! „Brez usmiljenja in brez obzira“, praviš, bodeš šibalo „narodne sovražnike in izdajalce, črno in rudečo internacijo, ako bode proti enakopravnosti in enakovrednosti slovenstva.“ — Ti zlodek mali, ti! Ako se boš hotel jeziti nad črno pa rudečo barvo, moral boš biti zmeraj zelen od jeze, kakor tvoji strički in učki, ki nosijo zelene najcenejše Tinčeteve klobuke dunajskih tvrdek in obleko iz pristno narodnega štirskega in tirolskega lodna Josipovega. Povemo ti, da v Idriji prevladuje temna barva dima in prahu in pa cinober, ki je bil do zdaj vedno še bolj rudečkast kot zelenkast. Dete, dete, če si se rodilo za rešilko, ne delaj koj zgage. Ne javkaj in ne postajaj vročno, še predno te pogledamo.

Pa kaj si še upa ta povejčnica: „Z ozirom na mogočen faktor: narodnost in verstvo, bode deloval list za narodno avtonomijo in slovansko liturgijo . . .“ Kdo bo pa tebe v tem oziru kaj vprašal. Ti modrujka, povej nam no, ali bi se znašla ti podpisati s črkami stare slovanske liturgije, he — ? Sicer je pa pisano: „Mulier taceat in ecclesia!“ Najmodrejša žena v 17. stoletju pa je zapisala: *ταὴς γυναικῶν ἡ σιωπὴ κρείσσον τὸν λόγον*.

Počakaj malo, da boš kaj poskusila, da boš spoznala svojega pravega očeta, ki je zlat od pete do glave in stopa neusmiljeno po glavah ubogih trpinov. Tega premagaj, tega onemogoči in dovolj bode sredstev za odpomoč socijalni bedi.

To dete se pritožuje tudi nad idrijsko šolo, v kateri je le poludnevni pouk. Saj še tega ne bode trebalo, če se bodo odslej take modrice porajale v presrečnem našem mestu.

Jeziči se tudi nekaj nad kitajskimi misionarji. Ej prepeličica, v gorki zibelki se lahko modruje pri sladkem mlečku iz „Zagodove“ kavarne in pri svežih klobasicah, sirčkih, konservah itd. itd. delikatesah Faničnih; če bi bilo pa treba staviti življenje za istino tvojega modrovanja, o saj bi te skoro prijel otročja božjast.

Kaj pa ti je dr. Šušteršič na poti? Vidi se, da si res še otročja. Saj tvoja realka tudi še ne stoji. In ko bo stala že, bo še sto in sto potreb. Saj še ni dobro jutro; čakajmo do večera, bo morda še tudi Šušteršičev ovsenjak dober.

Sicer pa deklica, bo že šlo; preskrbljeno ti je doma z „izborna kuhinjo pri Hani“, z delikatesami pri Fani, s svežim mlekom mlekarske zadruge v Črnem Vrhu, z „veliko zalogo naravnih vin na debelo“ pri Josipu. Če boš gosposka, s

gospodje! Oprostite, da vas motim. No, Martin, kaj pa je s teboj? Bal sem se že, da si bolan.“

„Nimam časa za to, da bi bolehal!“ smejal se je Martin. „Zakaj ste se torej bali?“

„Kako bi ne, če me toliko časa ne prideš obiskat.“

„Kaj bom delal pri vas?“ zabavljaj je Martin nejevoljen.

„Martin, Martin“, požugal mu je brat važno, s prstom, „zdi se mi, da se nekako preveč gospoda delaš!“

„Za to študira, da bi postal gospod!“ rekel je Artur prevzetno.

Martin je od sramote in jeze kar zarudel! „Kdo vam je dal pravico, meni kaj očitati? Sploh vam prepovedujem, da bi me še kdaj javno zadržavali!“

„No, no, Martin, ne hodi tako neuljuden!“ svaril ga je oni-le tretji študent. Martin pa se je že zgubil. Pobegnil je kakor dolžnik.

Brat Makarij je gledal za njim kakor odrevenel. Potem se je obrnil in šel domov. Korakal je še bolj počasno — ena, dve, tri — ena, dve, tri. — Nihče ni zapazil na njem nobene izpremembe. Prišedši domov, je zazvonil k litanijam, stregel je pri njih kakor navadno. Ko so pa ljudje odšli, zaklenil je cerkev, pokleknil pred velikim oltarjem, sklenil roke in molil za Martina, da bi ga Bog

ne zapustil v popačenem svetu. Na zadnje se je zgrudil, od čuvstev premagan, na preprogo in se britko jokal — — —

Skozi visoko okno žarelo je solnce ravno na njegovo sivo glavo in duh kadila se je zibal sladko kvišku kakor njegova molitev. Svetniki na oltarji so ga gledali važno in sočutno in sv. Bonaventura je grozil s prstom, kakor da bi mu hotel reči: „Ne žaluj preveč.“ —

Štirinajst dnij potem je hodil k minoritom zdravnik. Brat Makarij je bil bolan — od žalosti radi Martina.

Martin je zvedel o tem; zdaj se je sramoval in ga vnovič obiskoval, kmalu pa zopet opešal in za vselej!

* * *

Zdaj je Martin advokat v P. Postal je navdušen liberalec, oženil se bogato in sramuje se ne samo ubogega samostanskega brata, ampak tudi svoje matere — češke domovine.

Pred nedavnim je baje povedal: „Ako bi bil mogočen, odpravil bi vse kapucine, frančiškane in minorite — saj so za nič, niso za nobeno rabo!“

Minorit, brat Makarij, je pa vendar do smrti podpiral revne šolarje v kljub Martinovi nehvaležnosti.

klobuki in šivalnimi stroji pri Tinčetu, če boš hotela kdaj videti obrazek svojega presrečnega rojstva, pritisnil ti ga bo na papir Anton Schmeiler itd. „Kam pa ob nedeljah in praznikih?“ V cerkev? Ne? — K „Zagodu“ na vrt, kamor je najlepši izlet v idrijski okolici! Oh ti presrečni otrok, kaj hočeš več? Zavidamo te v tvoji presreči. Glej, da ne boš samo v takem stanju pozabila na svojo nalogo, na rešitev socialnega vprašanja. Torej: Vivas, crescas!

Politiški pregled.

V kvotni deputaciji se je naš poslanec Povše krepko potegoval za razmerje 38 : 62. Slovanski centrum mu je za hrabro brambo avstrijskih davkoplačevalcev izrazil zahvalo. Da je padel Povšetov predlog so vzrok tisti poslanci, ki klečeplazijo za Mažari. Sprejel se je predlog dvornega svetnika Beera, da se prično pogajanja na podlagi dosedanjega razmerja t. j. da bi Avstrija plačevala k skupnim stroškom 65.4 odstotkov, Mažari pa le 34.6. Kadar pride stvar v zbornico, bodo naši poslanci odločno nastopili.

Pametna beseda Schönererjanca. V državnem zboru je poslanec Schönererjanec Kittel popisoval, kako se podpira kmeta obškodah po uimah in pa način, kako razdeljujejo okrajni glavarji po državnem zboru dovoljene podpore. Popisal je to razdelevanje tako, da se je vsakemu Kranjcu zdelo, kakor da bi videl to poslovanje doma. Govornik je nasprotnik dosedanjih podpor. Vlada naj skrbi za zdatni kredit, kojega naj dajejo Reifeiznove posojilnice. Pri tem je pa dolžnost vlade, da ustanavlja in podpira take posojilnice in pa, da je porok za obresti onih svot, koje dajejo posojilnice po uimah poškodovanim. Slišalo se je, kakor da bi govornik priporočal organizacijo naše kat. narodne stranke.

Klofač — kavalir. Znani češki socialisti Klofač je razžalil v neki interpelaciji častnike ne toliko po vsebini interpelacije, kakor po značilnih izrazih. Zaradi tega sta ga obiskala 26. t. m. v zbornici dva častnika, zahtevajoč, da popravi svoje žaljenje. Klofač je zavrnil častnika rekoč, da hoče tudi častno svoje postopanje zastopati, ter je odposlal svoja sekundanta Udržal-a in Hrube-ga, katera bi dogovorila dvoboj s sabljami. Dotični zapisnik se je zapisoval v zborniški palači, ker se pa Klofač ni pokazal, ga je šel Hrubi iskat in ko je še ta izostal, je šel Udržal obadva iskat, a zvedel, da je Klofač postal drugih misli in da se noče spuščati v dvoboj — pač se je pa spustila od njegove strani takoj interpelacija v zbornici ter spravila na ta način celo zadevo v zbornico.

Poštena beseda. Dunajski ga župana Luegerja so v drž. zboru nekateri poslanci prijeli, zakaj tako ostro gleda na prste nekaterim učiteljem. Dr. Lueger je na to odgovoril: „Jaz nikdar ne bom nastavljal učiteljev, ki so proti veri ali proti cesarju. Veri, cesarju in domovini mora učitelj zvestobo priseči in zvestobo držati. Kdor tega noče, ga pomedem iz šole, da ne spridi otrok krščanskih starišev.“ Dr. Lueger naj bo prepričan, da vsi krščanski stariši odobrujejo njegovo stališče.

Obstrukcija dobi menda ogerska zbornica. Razni poslanci so sklenili obstruirati pogodbo z plovno družbo „Austria“.

Kdo bo ruski poveljnik, ako se vname vojna z Avstrijo? Ruski car je generalu Dragomirovu v Kijevu ponudil mesto varšavskega generalnega guvernerja. Dragomirov je ponudbo odklonil ter pisal carju: „Ali me hočete poslati v gotovo smrt, predstavivši me v Varšavo?“ Tekom šesterih let je umrlo zaporedoma troje varšavskih generalnih guvernerjev. Neka usoda leži nad tem mestom. Bodoči poveljnik v vojni z Avstrijo nima veselja boriti se že s smrtjo.“ Dragomirov torej misli, da se bode še živ boril z Avstrijo.

Prostozidarji na delu. Prostozidarski portugalski ministerski svet je sklenil, jezuitsko cerkev in misijonsko cerkev frančiškanov v Lizboni in cerkve benediktincev v Cnunto, Cve ujaio in Aveiro zapreti. In sedaj pred Veliko nočjo!

Nemški prestolonaslednik se baje zaroči s hčerjo prestolonaslednika Rudolfa, nadvojvodinjo Elizabeto. Tak ima biti namen določenemu štiridnevemu bivanju nemškega prestolonaslednika na Dunaju. Druga vest zopet poroča iz Monakevega, da se vrše priprave za zaroko nemškega prestolonaslednika s princezino Aleksandro, hčerjo velikega vojvode kumberlandskega. Projekti se torej množé!

Nizozemska. Kakor mački okoli slanine so lazili nemški odličnjaki okoli nizozemske kraljice Viljemine, ko še ni bila poročena. Sam nemški cesar je ni izpustil izpred oči. Posledica tega obleganja je bila poroka mlade kraljice z nemškim princem Mecklenburg Šverinskim. Sedaj se pa že čuje, da Nizozemci niso nič kaj zadovoljni z možem kraljice Viljemine, to pa radi tega, ker ta lepi gospod prezira vse nizozemsko, a protežira vse, kar je nemškega, — celo za služabnike si je naročil same Nemce. Nizozemci se opravičeno bojijo, da bode hotel ta človek širiti po Nizozemskem propagando za Nemčijo, ker je namen Vsenemcev pridobiti tudi Nizozemsko za zvezo vseh germanskih držav na Severu proti Rusiji, ki jih bode v oči. Ali se jim pa tudi posreči — je drugo vprašanje.

Rusija in Anglija. Zanimivo je izvedeti, kaj se godi med Anglijo in Rusijo, torej med dvema državama, ki se danes najbolj sovražite. Na pogrebnih slavnostih v Londonu je bil tudi ruski prestolonaslednik kot zastopnik ruskega carja. A nasproti zastopniku carja je nastopil angleški dvor na način, ki je bil naravnost razžaljiv za carja samega. Ne samo, da se je ves angleški dvor vedel jako hladno nasproti Velikemu knezu, celo k njega vsprejemu so poslali nekega nižjega dvorjana. To neolikano in sovražno obnašanje je bilo povod, da je prestolonaslednik prvi odpotoval iz Londona. Ta dogodek pa je carja silno razburil in je sklenil pokazati oholim kramarjem, kako jih zaničuje. Zgodilo se je sledeče. Vkljub temu, da je bilo tudi na ruskem dvoru dvorno žalovanje po kraljici Viktoriji, se je car Nikolaj s carico in vsem dvorom udeležil nekega javnega plesa, kar se še dosedaj nikdar ni zgodilo v Rusiji. Ta dogodek je prišel tudi do znanja v Londonu in sedaj so Angleži hiteli, da popravijo napako. Obrnili so se do nemškega cesarja za posredovanje in ta je poslal starega generala Werderja sredi zime v Petrograd, da potolaži carja. Pričakovalo se je, da Werder izvrši to misijo, ker je osebno priljubljen v Petrogradu. Toda zmotili so se. Car je Werderja ljubeznivo sprejel, ga povabil seboj na lov, a o politiki ni hotel slišati nobene besede in je vsako posredovanje naravnost odklonil. Toda kmalu za tem je sledila tudi nova rusko-kitajska pogodba kot odgovor na angleško predrznost.

Kralj Edvard VII. — žid. Angleški list „Black and White“ prinaša zanimiv članek, v katerem dokazuje, da je bila kraljica Viktorija židovskega pokolenja. Vojvodinja Kant, mati pokojne kraljice Viktorije je bila iz popolno židovske družine Saalfeld in je bila čistokrvna židinja. „Black and White“ dostavlja, da se je Viktoriji poznalo na obrazu, da je bila židovske krvi, Edvardu VII. njenemu sinu pa se židovsko pokolenje še bolje poznava v obrazu. Židje se seveda veselijo tega, da po tolikih stoletjih zmorejo pokazati na eno kronano glavo, v kateri teče Abrahamova kri. — In ker je nemški cesar vnuk angleške kraljice in se torej tudi po njegovih žilah pretaka židovska kri, potem pač ni čudo, da gre nemška politika roko v roki z židovsko politiko. Lepe reči!

Dijaški nemiri v Rusiji. V Petrogradu, Moskvi, Kijevu, Harkovem in Odesi so bili zopet krvavi spopadi mej policijo, kozaki in dijaštvom. Poveljnik kozakov je težko ranjen, mnogo dijakov je aretovanih. Djaki, katerim se pridružujejo tudi delavci, prevračajo po ulicah vozove tramvaja in gradijo barikade. Vlada je jela izganjati one dijake, ki nočejo obiskovati vseučilišč. Kot vzrok navajajo nekateri izobčenje grofa Tolstoja iz cerkve; resnično pa je, da bi se re volucije v notranjem Rusije nikdo bolj ne veselil, nego Anglija in Nemčija, ki želita, da ima Rusija v slučaju velikih konfliktov doma zvezane roke.

Pod carjevo palačo v Carskoje Selo so vojaki zasledili rov in v njem razstreljivo. Mnogo ruskih pisateljev je zaprtih. „Narod“ je seve tudi to pot na strani židovskih časopisov. Ne gre mu v glavo, kako more pravoslavna cerkev koga izključiti, ki je deloval proti naukom cerkve. „Narodovci“ bi najrajše kako cerkev dobili, v kateri bi bilo dovoljeno rovatiti proti naukom cerkve. A take cerkve ni, zato tudi „Narodovci“ svoje „svobode“ in svoje „vere“ nikjer ne bodo spečali.

Zopet atentat v Rusiji. Listi poročajo, da je dne 22. t. m. na večer v Petrogradu neki Logovski trikrat s samokresom ustrelil na generalnega prokuratorja sinode Pobodonoszewa, a ga ni zadel. Preiskava se je pričela, napadalca so zaprli. Višji vladni krogi so zelo vznemirjeni, ker slutijo, da je ta napad v zvezi z dijaškimi nemiri in z ojstrimi vladnimi odredbami proti izgradnikom.

Domače novice.

Dvojna mera. Davčni vijak dela silo „Kreditnemu društvu kranjske hranilnice“ v Ljubljani. Ker sodišče vedno pravico govori, tedaj bomo videli, ko pride odlok od upravnega sodišča, če dela ljubljanski davčni vijak krivico ali ne. Po našem mnenju jo dela, vendar ukolnili se bomo sodišču. Zanimivo je pa pri tem opazovati (volitve so pred durmi!), kako „Narodovci“ merijo z dvojno mero. Omenjeno društvo je sinček nemške kranjske hranilnice, katera grozi z nakupičenimi milijoni, izsesanimi iz slovenskih žuljev, zadrgniti vrat Slovincem. Treba je bilo samo prošnje Nemca Suppana na uredništvo in precej so se začeli lesketati v „Narodu“ članki na korist 200 članov „Kreditnega društva“ oziroma na korist bogate „Kranjske hranilnice“. Spozabil se je „Narod“ tako daleč, da celo taji denarno mizerijo v Ljubljani, rekoč da so tudi po potresu konkurzi nekaj povse ne navadnega in da je to največ zasluga kreditnega društva. Finančni minister si potem lahko misli, da Ljubljančanom ni treba druge podpore, ker jih tako izvrstno rešuje vseh nadlog kreditno društvo. Vzemimo, da bi bilo to društvo slovensko in „klerikalno“. Ali bi res prinašal „Narod“ v njegovo obrambo uvodne članke? Kaj še! Komaj bi čakal njegove smrti, kakor komaj čaka smrti mnogih posojilnic, ki niso v liberalnih rokah. Na tisoče članov Slovencev, ki so interesovani pri teh posojilnicah, mu ni mar, če jih zadene polom, še več, „Narod“ sam tem društvom jemlje kredit, ko jih vedno obrekuje in jih tedaj hoče ugonobiti tako, kakor davčni vijak kreditno društvo. Zakaj ta dvojna mera? Zato, ker je kranjskim liberalcem pozebla absolutna narodna ideja in vlada vso njih politiko jedino le še podivjana liberalna strast.

Sv. misijon v Ljubljani je imel sijajen uspeh, ako je tudi „Narod“ v svoji slepoti namesto velikega števila gospodov in gospelj, ki so se ga vdeleževali, videl same hlapce in dekle. Meščanstvo pa tudi priprosto naše ljudstvo je združeno pokazalo, da si ne pusti izpodkopati sv. vere. Marsikdo se je povrnil zopet nazaj k Bogu. V stolnici je prejelo sv. zakramente do 4000 ljudi, pri frančiškanih je bilo obhajancev 8000, eno jutro je bilo pri obhajilnici mizi naenkrat 1200 moških, pri sv. Jakobu je bilo obhajanih blizu 6000 ljudi, pri sv. Petru je bilo vseh obhajancev 6500, v Trnovem je bilo obhajanih okoli 3000 oseb, vseh torej 27.500. Te številke pa bi se še pomnožile, ako bi bilo še več spovednikov, ker mnogi udeleženci niso mogli priti na vrsto. Za probujo krščanske zvestosti se je v teh dneh mnogo storilo. Hvala vsem, ki so se za to trudili od ranega jutra do pozne nočne ure!

Misijon in „Narodova“ „inteligenca“. Nikakor nismo pričakovali, da bi „inteligenca“ v „Narodovem“ uredništvu pustila pri miru ljubljanski misijon. In res, „Narod“ je ostal zvest samemu sebi! Velikanske množice, ki so se udeleževale v Ljubljani sv. misijona, bile so „Narodu“ v posmeh in uredništvo „Slov. Naroda“ je v svoji slepi strasti odprlo zabavljacem na stežaj predale svojega lista. To danes javno pribijamo,

da vsi, ki so se udeleževali sv. misijona, spoznajo, da „Narodu“ ni sveta nobena cerkvena prireditve, da je ta list toliko predrzen, da se upa rogati ogromni večini ljubljanskega prebivalstva, ki spolnuje svoje verske dolžnosti! List „intelligence“ smatra sv. misijon za nevaren pameti, ker v sobotnem listu predrzno vprašuje: „Koliko blaznikov povzroči ljubljanski misijon?“ Uboga narodno-napredna stranka, ki se radi misijona bojiš za svojo pamet, dasi imaš že davno dr. Bleiweisa za svojega načelnika! Res čudna mora biti pamet „Narodovcev“, nekako taka, kakor takt ljubljanskega magistrata, kateremu se pri procesiji ni zdelo vredno razsvetliti okna. Za banke je vedno dovolj denarja, za počaščenje Boga pa ne!

Uspeh misijona. „Slovenec“ poroča, da je bilo pri zadnjem veleplem misijonu v Ljubljani obhajanih 27.500 oseb. „Narod“ pa pravi, da se je ta misijon ponesrečil in da je v liberalnem meščanstvu samo utrdil nasprotstvo zoper katoličanstvo. Ti dve novici sta imenitni. Prva kaže, kako čvrsto je še katoliško prepričanje v slovenski prvostolici in njeni okolici, druga pa kaže, da ima Malovrhova garda, za katero se je misijon ponesrečil, jedino tolažbo še v utrjenju svojega nasprotstva zoper božjo besedo in sv. zakramente. Tako ima „Narod“ prav, ki piše, da sta na Kranjskem dve politični stranki, Kristusova in hudičeva. Najbrže je Kristusova stranka na strani misijonarjev, ne pa na strani njihovih nasprotnikov in zaničevalcev mož, ki so se udeležili misijona. Res dragocen uspeh je to. Jasni se!

Župan Ivan Hribar še vedno županuje kljub razsodbi upravnega sodišča. Mi ne bomo preiskovali razlogov in govoric, ki se bavijo s tem dejstvom, — a zasledovali bomo stranko, koji pripada g. župan, bo li vzdržala moža, kojemu izpodbija tla frakcija okrog „Sl. Naroda.“ Spominjamo se še, da je moral svoj čas umakniti se g. Detela iz Kranja in Loke, da je zasedel ondi dr. Tavčar deželnozborski stoliček. Ko je ta temeljiti deželni odbornik zapravljal ta mandat, se mu je umaknil prijatelj dvorni svetnik gosp. Šuklje v dolenjskih mestih in mu je moral prepustiti tudi častno mesta upravniskega sveta dolenjskih železnic. Za deželni odbor je bil določen svoj čas g. dr. Majaron, a dr. Tavčar je želel sedeti ondi, — četudi ne delati — in umakniti se mu je moral dr. Majaron. Umakniti se mu je moral tudi g. Kušar st., azdaj pa škili dr. Tavčar po županskem stolu ljubljanskega mesta. Kdaj bo konec tej dirki?

Potresno posojilo. Dne 27. marca je prišel v odseku za podporo proti uimam na vrsto dr. Šusteršičev predlog glede ljubljanskega potresnega posojila. Poročevalec je predlagal sledeče: 1. Vlada se pozivlje, da glede povračevanja državnega posojila dovoli največje olajšave, posebno, da dovoli odpis posojila. 2. Glede na slabi položaj prebivalstva se priporoča, da se ta zadeva splošno rešuje in vlada se pozivlje, da v tem smislu predloži zbornici zakonski načrt. Vladni zastopnik je izjavil, da je vlada pripravljena, v tej zadevi ugoditi prebivalstvu kranjske dežele, kar najbolj more. Dr. Šusteršič je na to izjavil: Vlada bo morala popolnoma odpisati potresno posojilo, če hoče rešiti prizadeto prebivalstvo. Lahko se prepriča sama, da se da tu le s popolnim odpisom pomagati. Ker se je predlog poročevalcev prilagodil njegovemu predlogu, izjavlja dr. Šusteršič, da se za sedaj akomodira poročevalčevemu predlogu, a le s pridržkom, da se slednjič dovoli popolen odpis posojila. Predlog je odsek soglasno sprejel. Predlogi notranjega ministerstva o tej zadevi so se že odposlali finančnemu ministerstvu. Posameznosti še niso znane, a sodi se, da so ugodne. O razpravi o potresnem posojilu v zbornici poročamo v poročilu iz državnega zbora. Značilno je, da poslanec ljubljanskega mesta dr. Tavčar tudi v zbornici ni odprl ust!

Potreba duhovniške organizacije. Vse se dandanes organizira, le duhovniki držimo še križem roke, dasiravno je nam najbolj potreba krepke in močne organizacije. Če je resničen slovenski rek: „Čim več sovražnikov, tem več

časti“, potem uživamo brezdvomno duhovniki največjo čast, saj nima danes noben stan toliko očitnih in skrivnih sovražnikov od duhovniškega. In to velja v prvi vrsti slovenskim duhovnikom! Socijalni demokratje in še veliko bolj slovenski liberalci udrihajo s svojim umazanim orožjem dan za dnem po nas. „Slovenski Narod“ „Rodo-ljub“, prismojeni „Gorenjec“ in „Rudeči Prapor“ napolnujejo neprenehoma svoje predale z izmišljenimi dogodkami iz življenja duhovnikov, z obrekovanjem in drugimi nesramnimi psovki. Ni čuda, da marsikdo ravno vsled teh nečuvenih napadov nima veselja vstopiti v semenišče. — Toda kdo naj nam pomaga? V prvi vrsti bi nas morala braniti država, s tem bi vršila le svojo dolžnost. Katoliški duhovniki smo državljani in kot take nas morajo varovati postave. Naj se predrzne kdo le na pol tako zabavljati uradnikom ali častnikom kmalu bode občutil vso strogost državnih postav. Ali nismo tudi mi duhovniki možje, ki delamo za blagor države jednako uradnikom in častnikom? Država, ki brani one, mora tudi nas braniti. Ali ne pripada velikanska večina državljanov avstrijskih katoliški veri, in ali nismo duhovniki njeni služabniki, njeni oznanjevalci? Zato je opravičena naša zahteva, naj nas država postavno ščiti kakor druge državljane. — A tudi duhovniki moramo braniti svojo veljavo, čast in ugled. To misel je izrazil že enkrat vrli „Slovenski List“, ki je priporočal pravno varstvo za duhovnike. Toda misli same nam ne bodo koristile. Projekte delamo kaj radi, a ne uresničimo jih. Dokler ne bomo stanovsko organizovani in, dokler bo med nami vlada ona slabost, ki se zove „malomarnost“ ali „hladnost“, toliko časa ni upanja, da se zboljšajo naše žalostne razmere. Mnogi niti ne mislijo, mnogi tudi vedeti nočejo, kako zelo škodujemo samim sebi, ako se ne vzdramimo o pravem času. Utegne priti do take organizacije, a znabiti bode prepozno. Treba je iti na delo, kajti sloga je moč, ki premaga tudi največje težkoče. Gre se za našo čast, za čast katoliške cerkve, ki se tako grdo blati po liberalnih listih. Pokažimo sovražnikom našim, da še nismo premagani, da se ne strašimo bojev, pokažimo, da se znamo boriti in tudi z božjo pomočjo zmagati, kajti „fortes Deus adjuvat.“ To misel naj nekoliko gg. duhovniki razmotrivajo in se pri raznih konferencah o njej posvetujejo.

Duhovnik z Gorenjskega.

Odlikovanje poslanca Povšeta. Poslanec Povše je v drž. zboru izvoljen načelnikom pododseka za preosnovo zakona o obrtnih in gospodarskih zadrugah. Mož s praznimi glavami se pač ne izvoli na tako važno mesto. Tavčarja, ki v „Narodu“ vedno zabavlja Povšetu, v državnem zboru nihče ne pogleda in nihče ne upošteva. Poslanec Fran Povše je bil izvoljen tudi članom vinogradniškega odseka.

Ljubljanski občinski zastop. Vsled razveljavljenja mestnih občinskih volitev leta 1899, sta dobila občinska svetnika gg. Prosenc in Tosti takozvano „modro polo“ ter nista več odbornika.

Občinske volitve v Ljubljani se bodo letos vršile za tretji razred 22. aprila, za drugi razred 24. aprila, za prvi razred 26. aprila, vsakokrat od 8. do 12. ure dopoldne. Za ožje volitve so določeni dnevi 23, 25. in 27. april. Volilo se bode v „Mestnem Domu“ in sicer za III in II razred v dveh oddelkih. Jeden oddelek bodo tvorili volilci s črkami A do L, drugi oddelek pa volilci s črkami M do Ž. V III. razredu je nad 2500 volilcev. Iz III. razreda izstopijo Klein, Kozak, in vsled razsodbe upravnega sodišča Turk, Mali, Tosti, Prosenc, Dimnik, torej 7 obč. odbornikov, od teh 7 bode 2 obč. svetnika voliti za dobo 3 let, 5 obč. svetnikov pa za dobo 1 leta. Iz II. razreda izstopijo Svetek, Senekovič, Komovec in Majaron in vsled razsodbe upravnega sodišča Požar, Šubic, Tavčar, Hribar, mej letom je izstopil obč. svetnik Pavlin, torej bode v II. razredu voliti 9 obč. odbornikov in sicer 4 obč. svetniki za dobo 3 let, 1 obč. svetnika za dobo 2 let in 4 obč. svetnike za dobo 1 leta. Iz I. razreda izstopijo Lenče, Predovič, Stare, dr. Hudnik, mej letom je umrl obč.

svetnik Dejak, torej bode v prvem razredu voliti 5 obč. svetnikov in sicer 4 obč. svetnike za dobo 3 let in 1 za dobo 2 let. Komisijam bodo predsedovali v prvem oddelku III. razreda Plantan, v drugem oddelku III. razreda Trdina, v prvem oddelku II. razreda Žužek, v drugem oddelku II. razreda Velkavrh, v I. razredu pa Bleiweis.

Gibanje mej Slovenci. Gosp. prof. Anton Funtek je izdal v nemščino preložen Prešernov sonetni venec. Cena 50 v. Čisti dobiček je namenjen Prešernovemu spomeniku. — Slovenke mesta Kranja so za zavod sv. Nikolaja v Trstu darovale 190 K. Posnemanja vredno! — V Šoštanju so pri obč. volitvah Slovenci sijajno zmagali. Nemci so spletkarili, pa niso nič dosegli. — Slovensko gledališče v Ljubljani je v torek končalo letošnjo sezono. Vseh predstav je letos bilo 90. Zadnjič sta nastopila na slovenskem odru gdč. Ogrinčeva in g. Deyl. Menda v prihodnji sezoni tudi g. Benšek ne bo več kapelnik. — Ljubljanski Hrvati snujejo tamburaško in pevsko društvo „Kolo“. — „Narodna tiskarna“ v Ljubljani hoče graditi svoje poslopje na prostoru stare deželne bolnice na Dunajski cesti. — Nevarno oboleva slovenski pisatelj g. F. S. Meško. — Tržaško državno pravdnništvo je začelo preiskavo proti vodji tržaške italijanske stranke dr. Venezianu radi nekega govora o razpuščenem laškem telovadnem društvu. — Ljudsko štetje v Celju še ni razglašeno. Mestni urad dela „poprave“. — Č. gg. Ratajec, Knific in Gnidovec so šli misijonarit na Nemško mej ondotne naše rojake. — Slovensko gledališče v Celju bode jutri igralo igro „Lumpacij Vagabund“, v Mariboru pa „Zapravljivec“. — Koroški nemški liberalci so sklenili, da ne dopuste duhovnih vaj za mladino na celovških srednjih šolah. „Narod“ je seve vesel. — V Šmarjeti na Dolenjskem je pri obč. volitvah sijajno zmagala katoliško narodna stranka. — Promovirani so bili na graškem vseučilišču č. g. Matej Osenjak doktorjem bogoslovja, doktorjem vsega zdravilstva cand. med. Anton Breclj iz Župuz pri Vipavi in cand. med. Just Pertot iz Barkovelj pri Trstu. Iskreno čestitamo novim doktorjem! — V Bovecu so osnovali zavarovalnico za govejo živino. — „Südmarckovci“ v Trstu so dobili svoje prostore pri „Ogerskem kralju“. — Nemški obč. odbor zdravilišča Rogatec Slatina je izvolil nemška poslanca Pommerja in Derschatta častnim članom. Jasen migljaj slovanskim gostom. — Slovani v Pulju so sklenili nabirati doneskov za zgradbo „Narodnega Doma“.

Dela za električno železnico v Ljubljani so pričeli pri garnizijski bolnici v Vodmatu.

V Tržiču je imela novoustanovljena „hranilnica in posojilnica“ 25. t. m. svoj občni zbor. Oglasilo se je takoj 18 članov in vplačalo deleže. — Obilo blagoslova želimo najmlajši posojilnici!

Neprilike električnega tramvaja. V Trstu so obstali naenkrat vsi električni tramvaji po mestu in se niso ganili za cele tri četrt ure. Vzrok temu je bilo neko pohabljenje električnega kabla. Tudi za Ljubljano podučno.

Nov slovenski list. Trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani bode z mesecem majem pričelo izdajati „Narodno gospodarski vestnik“.

Slovenec plemenitaž. Cesar je podelil g. Jerneju Andrejki, c. in kr. ritmojstru Nj. Vel. telesne straže na Dunaju, plemstvo z naslovom „Livnogradski“.

Državne mitnice bodo odpravljene. Tako je sklenil državni zbor. Občno začudenje je vzbudilo, da je proti glasoval dr. Tavčar. Tak je ta „ljudski prijatelj“.

Veliko tatvino je izvršil v Ljubljani v soboto zvečer do sedaj še nepoznan tat. Utihotapil se je bil v stanovanje prodajalke črevljev, Marije Kern in ugrabil dve hranilni knjižici, zlatnine in 2000 kron v gotovini, v skupni vrednosti 8000 K.

Na mariborskem učiteljskišču se nič ne gleda na to, da bi učiteljski kandidati in kandidatnje dokazali sposobnost tudi za slovenski pouk. Naši poslanci Žičkar in tovariši so zato v državnem zboru izročili naslednjo interpelacijo: 1. Ali je ministru znano, da se na mariborskem učiteljskišču ne izvršuje § 64. org. statuta?

2. Ali hoče vse potrebno ukreniti, da bodo na pripravnici v Mariboru učne moči slovenščine popolnoma zmožne v besedi in pisavi?

Vinska klavzula. Z Dunaja se poroča raznim listom, da je laška vlada z Dunaja že uradno obveščena, da se vinska klavzula, s katero so imela laška vina neprimerno velikih ugodnosti, v prihodnji trgovski pogodbi z Italijo nič več ne obnovi. — Da bi se to tudi res zgodilo!

Nove železnice. Naši poslanci dr. Gregorčič in tovariši so v drž. zboru izročili interpelacijo na železniškega ministra zaradi zgradbe dveh železnic na Goriškem in sicer od Svete Lucije do Kobarid, oziroma do Bovca in Loga ter od Svete Lucije do kranjske Idrije in dalje skozi žirovsko dolino do Škofje Loke.

Za vinorejce. Posl. Žičkar in tovariši so ponovili predlog, naj se zakon z dne 28. sušca 1892. št. 61 tako predrugači, da sme država v posebnih slučajih dovoljevati vinorejcem tudi višja brezobrestna posojila, nego dežele.

Bivši deželni glavar štajarski grof Gundaker Wurmbrand je 26. t. m. umrl zadet od kapi.

Obrtna šola v Ljubljani se bode zgradila v župniji sv. Jakoba na Prulah na posestvu Koslerjevih dedičev.

Strašna rodbinska nesreča v Celju. V Celju je skočila iz družega nadstropja na dvorišče soproga dež. sodnega svetnika Gregorina gospa Josipina Gregorin. Omračil se ji je duh. Bila je takoj mrtva.

Državni zbor.

(Izvirno poročilo.)

Dunaj, dne 26. marca 1901.

Po tridnevem odmoru so se sešli danes poslanci polnoštevilno, da se pričeto delo nadaljuje. Na dnevnem redu sta poročila dotičnih odsekov o rentnem davku in o skupnih sirotinskih blagajnah.

Pri razpravi o rentnem davku se je stvar tako zasukala, da so govorniki zahtevali, naj se oproste tacega davka tudi od dežel in od večjih mest izdane zastavne obveznice. Zaradi tega se je predstavila češka deputacija finančnemu ministru s prošnjo, da bi se osobito češke deželne zastavne obveznice davka oprostile in posledica tega posredovanja je bila zavrnitev načrta zakona dotičnemu odseku v posvetovanje in novo poročilo po smislu zahtev govornikov. Rentni davek zadene zdaj vsaki delujoči kapital. Ta davek naj bi se pa opustil pri zastavnih zaveznicah države. Zadolžil se je namreč posestnik navadno pri kaki domači pijavki, katera ga je uničila s povišanjem obresti in s tem, da je vsak trenutek zahtevala vrnitev posojila in to navadno za najneugodnejši čas. Da se reši posedujoči stan in osobito mali posestnik, je izdala vlada zastavne obveznice, na koje je posojevala posestnikom svote, koje je mogel dolжник tekot let potom amortizacije vrniti in obresti so ostale vedno jednake. To je velika dobrota za posestnika. Ker je pa rentni davek zadel tudi ta kapital, kateri davek se je pa preložil na dolžnika, tako se je pričelo delovanje v zbornici, da se oprostijo zastavne obveznice tacega davka in tako zmanjša breme zadolženemu posestniku. Take obveznice so pa izdale tudi dežele in mesta.

Poročevalec dr. Steinwender priporoča, da naj se sprejme predlog zakona in naj se ne poskuša oprostiti tudi deželne in mestne zastavne obveznice, ker je mogoče, da bi taka zahteva zakon pri vladi pokopala.

Dr. Kos (Rusin) je nastopal kot strankar in nasprotnik Poljakov proti načrtu zakona, ker so v Galiciji vsa taka podjetja v rokah Poljakov in samo veloposestniku v korist.

Dr. Gessman (kršč. socialist) opominja dr. Kosa, da njegovo stališče ni pravo, ker usiljuje sedaj zbornici svoj strankarski boj s Poljaki. Tu se ne razpravlja le o galiških razmerah, marveč o potrebi cele Avstrije. Obče znano je pa, da so zastavne obveznice v korist posestniku in osobito malemu posetniku, torej mora vsak vesten poslanec glasovati za ta zakon. Čeh Karbus se pridruži predgovorniku in češki konservativni

veleposestnik grof Zedtwitz predlaga, da naj se predlog vrne odseku v daljno posvetovanje, ker to vender ne gre, da bi se po deželah izdane zastavne obveznice izključile od dobrot nameravanega zakona, ker imajo prav isti namen in delokrog kakor državne.

Finančni minister dr. pl. Böhm-Baverek se ne protivi Zedtwitzovemu predlogu in izjavi, da bo rentni davek najbrže v kratkem času izginil, in to, ko se bo ves sedanj način obdačevanja umaknil drugemu sistemu, ki bo ugajal razmeram in potrebam časa.

Zbornica je zavrnila z veliko večino predlog odboru, da se še nadalje posvetuje o njem in vnovič poroča zbornici v 24. urah.

Druga točka dnevnega reda je pa razprava o načrtu zakona glede skupnih blagajen za sirote. Sodišča so namreč od leta 1858. po raznih kronovinah dajala sirotinske denarje kot posojilo na kmetije, a obrestovale so se le vsote nad 20 gld. To delo se je izborni obneslo, kajti v blagajnah je 21 milijonov prebitka, ko so že vse tirjatve sirot izplačane in načrt zakona določuje naj se ta prebitek razdeli med kronovine, v katerih se je denar nabral in da naj se porabi za vzgojo sirot, katere nimajo obiteljskega zavetišča. Žal, da Kranjska ni imela takih blagajen.

Poročevalec dr. Pattai je poročal obširno o dejanskih razmerah in o načrtu zakona, kojega je vlada predložila, a justični odsek ga popravil v toliko, da si vlada pridrži le 0.1 percent od navadne obrestne mere in ne 1/2 percenta, kakor je vlada zahtevala. Pravosodni minister pl. Spens-Booden je izjavil, da se ude vlada zahtevi zbornice in je toplo priporočal, da naj zbornica sprejme zakon. Mladočeh dr. Pantuczek povdarja, da spada tak zakon v okvir deželnega zbora in izjavi, da bodo njegovi pristaši glasovali za zakon le pod izrečenim zavarovanjem. Član nemške ljudske stranke dr. Hoffmann pl. Wellenhof priporoča zakon in predlaga nadalje: 1. Vlada naj skrbi da ne bodo mladostni hudodelniki zaprti z zastaranimi obiskovalci ječ in 2. da si vsaka kronovina ustanovi zavodov za poboljšanje kaznjencev.

Konec seje ob 5. uri popoldne.

Dunaj, dne 27. marca 1901.

Danes se je nadaljevala razprava o zakonu glede skupnih sirotinskih blagajn. Nemški Moravec dr. Licht priporoča zakon, a zahteva, da naj se porabi rezervni zaklad za izpeljavo gospodarske organizacije, ker je osobito kmečki in obrtni stan podpore potreben. Temu se pridruži nemški naprednjak dr. Schöcker, ki uporabi priložnost, da priporoča pravosodnemu ministru odvetniški stan.

Zbornica je sprejela konec debate. Zakon sta priporočala še glavna govornika dr. Dyk in dr. Lueger.

Pri drugem branji so govorili poslanci: Heinrich, Kittinger, dr. Byk, zakon je bil sprejet, in dežele Češka, Galška, Avstrijska, in dr. skupaj sedem se bodo razdelile 21 milijonov goldinarjev, Kranjska bo pa obžalovala, da ni imela tako previdnih sodnikov kakor navedene dežele.

Pred sklepom seje je predlagal predsednik, da se snide zbornica zopet zvečer ob 7. uri v to svrhu, da se voli avstrijska delegacija. Za češke agrarce izjavi Kubr, da ne bodo volili delegacijo, ker ne zaupajo vladi, in nemški radikalec dr. Bareuther predlaga, da naj se sploh ne voli delegacije, ter da naj zbornica o tem glasuje po imenih, ker je mogoče, da bo vlada zbornico doma pustila in vladala s pomočjo § 14.

Socialist Daszynski zabavlja zbornici in vladi, predsedništvu in govori o vsem mogočem in nemogočem samo, da čas trati.

Za njim govorijo prav v tistem smislu Fressl, Wolf, Schuhmeier, Seitz in dr. Ellenbogen. Zadnjemu je ustavil predsednik besedo.

Zbornica je končno zavrnila predlog dr. Bareuther a z veliko večino. Za Bareuther je predlog so glasovali socialisti, nemški radikali, Labi in nekoliko Čehov. Slovensko-hrvatski klub se je pa do zadnjega moža odstranil, misleč da služi s tem Čehom, a se je motil!

Predsednik je zaključil po 7. uri zvečer sejo, a precej otvoril večerno sejo, ki je bila namenjena za volitev delegacije. V delegacije se je volilo po stari navadi, le razgrajč Wof je motil sem ter tja mirni tok volitev, nastopajoč, kakor neumni Augustin v cirkusu.

Za Kranjsko je izvoljen za delegata dr. Šusteršič in njemu za namestnika dr. Žitnik. Slovenci bomo imeli torej v delegacijah samo jednega zastopnika.

Ob 11. uri po noči je bila tudi ta seja končana.

Dunaj, dne 28. marca 1901.

Otvoritev zbornične seje ob 11. uri dopoldne.

Po prebranju došli prošenj in predlogov so prišle na razgovor državne podpore nesrečnim državljanom in med temi tudi prošnja dr. Šusteršič-a in Vencajz-a za odpis potresnega posojila.

Dr. Šusteršič je toplo podpiral prošnjo, in je oistro bičal postopanje oblasti na Kranjskem, ki so si naročile tiskane odbijalne odloke. Govornik priporoča vladi, da naj upliva na v to poklicane oblasti, da uvažujejo dobrohotno prošnje za odpis in naj se privadi misli, da bo končno vender le treba potresno posojilo posestniku in obrtniku meščanu in kmetu odpisati.

Zbornica je na ta govor sklenila:

1.) Vlada se pozivlje, da dovoli dolžnikom potresnih posojil največje olajšave in odpise v najširši meri; in

2.) naj zajedno predloži zbornici načrt zakona o splošnem odpisu posojila.

Ta sklep nadkriljuje zahtevo društva hišnih posestnikov ljubljanskih in še bolj izjavo ljubljanskega državnega poslanca dr. Tavčarja, kateri je baje pozabil na Ljubljance pri zborovanji v odseku in v zbornični seji.

V razgovor je prišel potem predlog o rentnem davku, kojega je dotični odsek popravil po sklepu zbornice z dne 26. t. m.

Poročevalec dr. Steinwender pojasni, da bi bile od rentnega davka oproščene tudi po mestih in deželah prirejene obveznice.

Prav v tem smislu priporočajo zakon: Kaftan, Čajkovski. Finančni minister pa ponavlja svojo trditev iz zadnje seje da vlada ne more izpustiti mestnih in deželnih zastavnih obveznic iz obdačenja, ker to bi pokazalo prevelik odpadek dohodka. Ta izjava je nevarna za zakon.

Najnovejše vesti.

Zavarovanje proti požaru je predmet, kojega se je poprijel dotični odsek državnega zbora z vso unemo. Vsaka dežela imej svojo lastno zavarovalnico, pri kateri mora vsaki posestnik stavbišča zavarovan biti. To je vodilo, kojega si je odsek postavil. Vsled predloga podpredsednika odseka, poslanca Vencajza sta se ustanovila 2 pododseka, ki bodeta pripravljala material čez velikonočne praznike, in sicer eden glede podeželovanja in drugi, glede vprašanja, prisiljevanja k zavarovanju. Ko bodeti ti dve vprašanji rešeni, se združita pododseka, da se stavita načrt zakonov. Ker je tudi vladni zastopnik temu podjetju naklonjen, je upati, da pride dotični zakon še to leto pred zbornico v razpravo. Ker Avstrija se nima enakega zakona ter je izročeno zavarovanje podjetniški konkurenci in pohlepnosti, je tako umevno, da se zanima za ta predmet.

Iz Škofje Loke se nam piše: Zelo nas je razveselila interpelacija, katero je stavil dr. Gregorčič v državnem zboru na železniškega ministra, da naj se zgradi železnica od Svete Lucije mimo Idrije skozi Poljansko dolino do Škofje Loke. Vender se zapuščene Loke še kdo spomni v državnem zboru! Naš državni kakor tudi naš deželni poslanec se ne brigata zanjo čisto nič.

Z Gorenjskega se nam piše: Že tretji dan sneži skoro nepretrgoma. Ljudstvo je obupano. Drva so pošla. Delo na polju bo zastalo.

GLASNIK.

Obrtna razsodišča.

V današnjih dneh socialnega gibanja čimdalje bolj dozoreva misel za ustanovitev obrtnih razsodišč. Delavska strokovna organizacija, kjer se je uresničila, skuša dobiti delavcem raznih ugodnosti. Toda pri tem trči velikokrat na trdovraten odpor delodajalcev. Iz tega nastanejo stavke, ki so dostikrat pogubne delavcem in delodajalcem. Omejiti stavke in mirnim potom poravnati difference med delavci in delodajalci, se kaže čimdalje bolj potreba obrtnih razsodišč. Ako nastane sedaj kje kaka stavka, zahtevajo delavci povsodi, da se jim prizna v podjetju delavsko zastopstvo, ki v slučaju spora ali neporazumljenja, zastopa delavce. Toda mi nimamo nikake zakonite določbe, po kateri bi mogli delavci brez stavke dati svojim zaupnikom tisto moč, katera bi bila potrebna, da se delavstvo more braniti krivice od strani delodajalcev.

Nekatere države so vže poskusile zakonitim potom urejati sporne zadeve med delavci in delodajalci. Tako na pr. se je na Danskem vsprejel zakon, ki v štirih paragrafi določa, da v Kopenhagenu nameščno razsodišče, katerega predsednik mora imeti zmožnost sodnika, razsoja mej organizacijo delodajalcev in delojemalcev le tedaj, ako se je v pogodbi mej obema organizacijama vsprejela določba, da se more v slučaju spora vsaka stranka poslužiti razsodišča. Glede povabljenja prič veljajo z malo izjemo olajšav določbe rednih sodišč. Priziv proti razsodbi razsodišča v Kopenhagenu. Ko je stopil zakon v veljavo izvolili ste delavska in delodajalska organizacija po tri člane, kateri so potem izvolili skupno predsednika, jurista H. A. Jacobija. Tako osnovano sodišče je razsojalo v treh slučajih in tako poravnalo spore. Razvidno je, da bi tudi drugodi taka razsodišča mnogo koristila in marsikak ljut boj mej delavci in delodajalci bi se morda na ta način z lepo preprečil.

Tudi v Kanadi je sklenjena postava, po kateri se vstanovi poleg delavskega urada tudi „obramba in uravnavanje delavskih preprirov“ s pomočjo uravnalnih uradov (Conciliation Boards). Ta postava je deloma posneta po angleški postavi za sporazumljenje mej delodajalci in delavci, ki se pa od angleške loči v tem, da uravnalni urad, ako ima zaslišati pod prisego o vzrokih prepira, to lahko naznani ministru, ki potem s pismenim pritrdilom strank podeli uradu pravico in moč državne gosposke. Ti zakoni nam kažejo, kako napreduje organizacija delavcev v nekaterih krajih. V Ameriki in na Angleškem se posamni delavci ne pogajajo z gospodariji, marveč to za nje stori organizacija. In kolika korist je to za delavski stan.

Treba bode tudi pri nas resno misliti na to, da se čimprej zasnuje dobra strokovna organizacija. Delavcev samih sveta dolžnost je, da store kaj za svoj stan. Ne podjetniki in ne zakonodaja se ne bode dovolj ozirala na nas, ako se ne bomo hoteli dobro organizovati. Ako bomo dobro organizovani, dalo se nam bode tudi pri nas marsikaj, s čemer bo pomagano vsem.

Tako se pa lahko gode delavstvu največje krivice, — saj jih nihče ne vidi, delavec sam pa neveden in brez vsake moči molči in trpi krivico. Tako ne sme dalje, zato pa na delo!

Delavske drobtine.

Vabilo k občenemu zboru „Slov. kršč. soc. zveze“, ki bode jutri v nedeljo dne 31. marca popoldne ob polu 5. uri v dvorani „Katoliškega Doma“. Dnevni red: 1.) Nagovor predsednika dr. Kreka; 2.) Poročilo o predavanjih; 3.) Poročilo o izdavanju brošur in iger; 4.) Poročilo tajnika; 5.) Poročilo knjižničarja; 6.) Poročilo blagajnika; 7.) Volitev 6 udov odbora in 4 namestnikov. 7.) Slučajnosti. Vsi člani so uljudno vabljeni k udeležbi. Odbor.

Prihodnje javno predavanje bode v tukajšnjem „Katoliškem Domu“ v sredo teden, dne 10. aprila.

Poziv! Vsa društva, ki so dobila vprašalne pole od c. kr. statističnega urada na Dunaju

naj blagovolijo iste prav kmalu izpolniti in odposlati. Spopolnijo naj jih kolikor možno natančno.

Železničarji pozor! Na Dunaju izhajajoči železničarski list „Oesterreichische Eisenbahn Zeitung Semaphor“ spremenil je svoje ime v „Oesterr.-ungar. Eisenbahner Zeitung“. List je dobro urejevan in dostojno ter možato zastopa koristi železničarjev, katerim ga toplo priporočamo.

„Še tega se manjka, da bi klerikalni posli terorizirali gospodarje.“ Tako vsklika sobotni „Narod“ v neki notici, katero je morala pisati jedna najpodlejših duš na svetu. Pošten človek kaj tako satansko neumno podlega pač ne more pisati. Ako so hoteli delavci in posli izvršiti svojo versko dolžnost jim tega pač nobeden ne more braniti. In ako se komu iz mržnje do vere ni dovolilo hoditi v cerkev ima dotičnik pač pravico temu oporekati, če tudi je dekla ali hlapec. Tisti „Narod“, v katerega je „častitljivi idrijski delavec“ ob času volitev tako pridno dopisoval, tisti „Narod“ odreka delavnemu ljudstvu celo pravico, hoditi v cerkev. Tudi dekla in hlapec imata svoje pravice, in nobeden pameten in trezen človek jim jih ne more jemati. Samo „Narod“ se spodtika nad „tercijalstvom“ dekel in jim niti te pravice ne pusti v miru. Čudno, da ta list, katerega šefredakter je na Dunaju podpisal krščanski program ne nastopi tudi proti zloglasni št. 13. „V cerkvi se ljudje pohujšujejo, v cerkvi ljudje postajajo neumni,“ tako nekako se večkrat bere v „Narodu“. Kaj pa ko bi „Narod“ hotel enkrat povedati, kakšni postajajo ljudje na št. 13? Slišali smo vže večkrat, da je ta hiša najboljši agitator za liberalce. Ako je to res, potem naj „Narod“ pometi smeti pred liberalnim pragom. Kaj pravijo Robič in Ploj in hrvatski duhovniki na to, da „Narod“ tudi misijon zasramuje?

Za domače delavce. Naši poslanci so v državnem zboru na ministerskega predsednika stavili naslednjo umestno interpelacijo: Ali hoče žel. ministerstvo skrbeti, da bodo podjetniki pri grajenju bohinske železnice domače delavce vzeli na delo in jih plačevali, kakor druge? Bog daj trudu naših poslancev mnogo vspeha!

Ej socialni demokratje, kaj pa to? V državnem zboru je dejal socialno-demokratski poslanec Daszinski, da so socialni demokratje republikanci. Pričakovali bi torej od socialnih demokratov toliko doslednosti, da bi kot odkriti republikanci zavrnil vsako odlikovanje, ki bi ga prejeli od kakega cesarja ali kralja. A te misli ni socialno-demokratski trgovski minister francoski Millerand. Ta mož je sprejel avstrijski Leopoldov red in ima že visok ruski red. On ni samo sprejel oba reda, ampak ju tudi nosi na svojih socialistiških prsih. Kako se to strinja. Na jedni strani ropotajo socialni demokratje proti prestolu in altarju, na drugi strani pa od monarhov sprejemajo redove. Ali ni to čudno, kaj. To kaže na neodkritosrčnost socialno-demokratskih voditeljev.

Delavski shod v Idriji. Iz Idrije se nam piše dne 24. marca. Danes ob 1. uri napravili so tukajšnji rudarji javen shod, h kateremu so povabili rudarje vseh strank, direkcijo, župana in dekana. Sedaj namreč tu pregleduje jamo in študira delavske razmere rudarski svetnik z Dunaja pl. Posch in rad bi imel odločno izjavo večine rudarjev, ali naj se jim žito še naprej daje, ali se jim plača v denarju. Ker se bode z novim letom vpeljal nov statut in plače regulirale, je potrebno se tudi javno izreči, ali naj ostane žito in drva v novem načrtu ali ne. Ko sklicatelj shoda razjasni, zakaj se gre, ali naj še vstrajamo pri starem patriarhalnem sistemu (žito in drva) ali pa naj bode vse vravnvano moderno (vse v denarji), otvori debato izvoljeni predsednik gosp. Strempfl. Ko se dolgo nobeden ne oglasi, stopi na oder župan gosp. Lapajne, da bi v imenu svoje stranke pojasnil zadevo. On je začetkoma govora za moderno vravnavo, da bi se žito opustilo, a glasni ugovori z več strani ga prepričajo, da ne bo večine za to. Sedaj hvali tudi stari sistem in pravi, da bodo delavci njegove stranke glasovali, naj žito in drva še ostane.

Besedo dobi gosp. dekan Arko, ki govori nekako tako-le: „Po mojih mislih debatiramo sedaj brez potrebe. Ravno na tem prostoru ste že koncem minulega leta sklenili, naj žito in drva ostanejo v novi regulaciji, le zviša naj se temeljna plača za 30 kr. Isto so soglasno sprejeli delavci kat delavske družbe na občnem zboru, kamor so bili tudi nekateri vaši zastopniki povabljeni. Vi ste gotovo svoj sklep oddali na višje mesto, jaz sem bil od naših delavcev pooblaščen isto storiti, kar sem takoj drugi dan izvršil ustmeno in pismeno. Do sedaj nismo še nič odgovora dobili na to, torej tudi nimamo vzroka svoj so glasni sklep premeniti. Ako danes zopet kaj družega sklenemo, nam bodo lahko očitali, da nismo dosledni. Imenovalo se je prej plačilo tudi v žitu patriarhalno, to je menda edino še v Idriji, a ne več pri nobenem drugem rudniku. Patriarhi ali očaki so bili pač tudi skušeni možje in ni vse zavreči, kar so oni vpeljali. Znan mi je slučaj, ko celo moderni profesorji po tem patriarhalnem sistemu žive. Preiskovali so namreč kemično na trgu kupljeno moko in dobili v njej toliko neredivnih primešanih snovi vmes, da so rajši za svoje družine kupili pšenico pri kmetu, jo dali v mlin, da so bili vsaj prepričani, iz tega bode dobra vžitna nepokvarjena hrana. Tečna, zdrava, redilna hrana je potrebna rudarju še radi tega, ker je pri svojem napornem delu tolikrat na prepihu. Kolikokrat se mora ves poten podati na kraj, kjer vleče mrzel veter, ali gre gorak iz jame in zunaj brije po snegu občutljiva burja. Koliko rudarjev umrje za jetiko, kažejo uradne mrliške knjige in marsikateri bolnik je že rekel: takrat in ob tej priliki sem se prehladil in začutil kal bolezní v prsih. A ravno zdravniki pravijo, da se oni najlažje ubrani jetiki, ki ima zdravo, močno, redilno hrano. Torej tudi iz tega vzroka ne kaže svoj prejšnji sklep premeniti. Navedel bi lahko še druge razloge, ki nam svetujejo pri starem ostati, a so vam znani in po čemu ponavljati, kar se je že na prejšnjih shodih razmotrivalo. Enoglasno se nato sprejme „drva in žito naj še ostane, a na temeljni plači naj se zviša na dan 30 kr.“ Druga točka programa je bila 1. maj. Nekateri hočejo na vsak način takrat praznovati. Izvolijo se štiri zaupniki, katerim bode vsakteri naznanil, bo isti dan praznoval ali ne, in število in kategorijo praznujočih bode zastopnik naznanil rudarski direkciji. Nato je bil shod, ki ni trajal nad eno uro, zaključen.

Ethin Kristan obsojen na 14 dni zapora. Poročali smo, da je bil Ethin Kristan radi razžaljenja načelnika tukajšnje postaje južne železnice g. Guttmana pri tukajšnjem okrajnem sodišču obsojen na 80 K globe. Gosp. Guttman je vložil priziv in deželno sodišče je obsodilo Kristana na 14dnevni zapor z dvakratnim postom vsaki teden.

Napredek ljubljanskih čevljarjev. Ljubljanska čevljarska zadruga otvori 1. aprila svoje skladišče sirovin za čevljarsko obrt. Skladišče se bo nahajalo na sv. Petra nasipu v Mayerjevi hiši. Na ta način bodo čevljarji lahko dobivali sirovine cenejši in ob enem bodo še deležni pri dobičku.

Iz Vestfalskega. Jožefa Kendo iz Bovca je v rudniku na Vestfalskem zasulo. Revež je delal tam vže nad 13 let in štedil, da bi malo pomogel hiši, ter se je slednjič lani poročil. Ker je navada, da prihajajo rudarji domov leto za letom ali vsaj na vsaka tri leta, je hotel tudi on priti zdaj za Veliko noč, da obiše svojo ženo in starše. — Pred nekaj tedni se je zgodila druga nesreča. Fr. Janež iz Bovca je po nesreči strmoglavil tudi v premogovniku na Westfalskem v globočino ter ostal mrtev.

„Zavod sv. Nikolaja v Trstu vspeva pod voditeljstvom vrle g. Marije Skrinjar dobro. Radi vzvišenega namena, katerega ima ta zavod, je pač vreden vsestranske podpore. V njem se vsprejemajo dekleta, da se ne spridijo moralno in narodno, kadar so brez službe. V njem se dekleta navajajo k čednostnemu življenju, da postanejo enkrat dobre krščanske žene. Zavod pa ima tudi materialen namen, namreč pridobivati dekletom poštene službe ter preskrbljati jih v bolezní. Zato priporočamo ta zavod vsem blagim srcem v podporo.